

Melinda Timea FÜLÖP
Mihai-Constantin AVORNICULUI
Szabolcs Vilmos SZÉKELY

Babeş-Bolyai University, Faculty of Economics and Business Administration

THE ROLE OF THE ACCOUNTING PROFESSION ETHICS CODE

Theoretical
articles

Keywords

Ethics
Accounting
Profession
Code

JEL Classification

M42, G34

Abstract

The present article highlights the particular importance that should be given to ethical principles in the accounting profession and the increasing interest of promoting them in our country as a consequence of numerous international financial scandals and the worldwide crisis that we still live. In their analysis, the authors have made a qualitative study which focuses on the issue of the code of ethics of the accounting profession. The research results show that although respecting the ethical code should remove conflicts of interest, they still occur. Following this study, the authors concluded that the role of compliance with the code of ethics of the professional accountant is essential.

INTRODUCERE

Datorită eșecurilor financiare din ultimul deceniu, se impune tot mai mult ca în orice profesie liberală, cu atât mai mult în cadrul profesiei contabile să ne bazăm pe principii etice fundamentale, care să asigure cât mai înalte standarde de profesionalism. Doar prin profesionalism se pot atinge servicii de calitate și transparente. Globalizarea din ultimul deceniu impune tot mai mult profesiei liberale lupta împotriva fenomenelor negative cum ar fi eșecurile financiare de ce nu chiar și criza economico-financiară.

În prezent subiectul eticii în profesia contabilă este din ce în ce mai dezbătută atât la nivel internațional cât și la nivel național. În acest sens organismele profesionale se implică activ în reformele privind codul etic și nu în ultimul rând în ceea ce privește profesia contabilă.

Pentru a putea clarifica rolul și importanța eticii în profesia contabilă considerăm util a clarifica conceptul de etică. Astfel în cadrul dicționarului explicative al limbii române ediția 1975 conceptul de etică este definit ca fiind: „știința care se ocupă cu studiul principiilor morale, cu legile lor de dezvoltare istorică, cu conținutul lor de clasă și cu rolul lor în viața socială; totalitatea normelor de conduită morală corespunzătoare unei anumite clase sau societăți”.

Prin urmare putem concluziona că „etica este știința care studiază principiile morale, originea, natura, esența, dezvoltarea și conținutul lor” (Marcu & Maneca, 1978) pe deoparte, iar pe de altă parte, „etica reprezintă ansamblul de reguli, valori și norme morale care reglementează comportamentul persoanelor în societate sau/și determină obligațiile acestora, în general, sau într-un anumit domeniu de activitate, în particular” (Gonzalez, 2000).

De asemenea se impune în urma clarificării conceptului de etică să vedem care este legătura dintre etică și morală desi înrudite aceste două noțiuni au origini și substanțe diferite: etica este teoria și știința moralei, în timp ce morala reprezintă obiectul de studiu al eticii.

Grigoraș (1999) sublinează diferență esențială a celor două noțiuni, prin urmare denumirea de etică este de origine greacă, iar morala își are originea în cuvântul latin mos-moris (morav-moravuri), de unde a apărut și termenul moralis, etimonul modern al termenului morală.

METODOLOGIA DE CERCETARE

Obiectivul acestui studiu calitativ este de a aduce argumente în favoarea necesității de etică și deontologie în profesia liberală de contabil. În consecință, cercetarea se bazează pe o cercetare

calitativă și nu cantitativă, astfel am recurs la analiza principalilor elemente ce vizează conduita etică a profesionistului contabil. Demersul studiului nostru se bazează pe determinarea conceptelor cheie etică și morală, pentru a realiza cercetarea științifică am apelat la metoda observației și de analiză, aplicate asupra datelor și informațiilor regăsite în cadrul literaturii de specialitate.

Codul etic al entității vs. codul etic al profesionistului contabil

În cadrul entităților/organizațiilor, principiile și valorile de bază sunt cuprinse în codul etic al entității/organizației respective.

Astfel toate codurile etice ale entităților/organizațiilor conțin o serie de elemente specifice. Entitățile au tendința să-și eticheteze și să-și clasifice prevederile codului etic în multe metode diferite, în funcție de caracteristicile unice ale acestora, de scopurile lor și interese specifice. În mod asemănător, conținutul codului poate varia semnificativ de la o entitate la alta, în funcție de ramura în care acestea activează, de regulamente/cerințe și de scopurile codului. Totuși nu putem spune că acest cod etic al entității cuprinde toate situațiile posibile care se pot regăsi în cadrul unei entități/ organizații. Aceste coduri etice au menirea să ghideze buna desfășurare a activității din cadrul entității/organizației.

În sprijinul acestor coduri etice mai apar codurile etice ale profesiei liberale care sunt elaborate de organismele profesionale la nivel internațional și sunt aplicate de toți profesioniștii din domeniul respectiv. În continuare o să ne îndreptăm atenția asupra codului etic al profesiei liberale de contabil.

O serie de autori au fost preocupați de problemele de etică în profesia contabile, astfel cercetările realizate analizează aspecte privind competența, confidențialitatea și comportamentul profesional în contextul codului etic al profesioniștilor contabili (Morariu, 2007) precum și principiile de etică în activitatea de audit aplicate de auditorii financiari (Mihăilescu, 2007). Lazăr (2008) analizează relația dintre profesionalism și etică în profesia contabilă, în timp ce dilemele etice sunt prezentate de Badea (2008).

Codul etic IFAC al profesioniștilor contabili a fost elaborat și publicat pentru a deservi nevoie contabililor profesioniști, indiferent dacă sunt angajați în practica publică sau în alte sectoare economice. Acesta stabilește standardele de conduită a contabililor profesioniști și declară principiile fundamentale pe care trebuie să le respecte pentru îndeplinirea obiectivelor comune. Codul etic IFAC este recunoscut la nivel internațional, iar principiile generale ale acestuia pot fi adoptate de profesia contabilă din orice țară. Toate organismele profesionale din domeniul contabilității sau auditului financiar, membre IFAC, trebuie să adapteze principiile Codului etic

IFAC la codul național (de exemplu, CAFR a adoptat integral Codul etic IFAC).

Codul etic național al profesioniștilor contabili din România stabilește norme de conduită pentru profesioniștii contabili și formulează principiile fundamentale care trebuie respectate de către profesioniștii contabili în vederea realizării obiectivelor comune. Realizarea acestor obiective presupune satisfacerea a patru cerințe de bază:

1. Credibilitatea
2. Profesionalism
3. Calitatea serviciilor
4. Încredere

Dezvoltarea continuă a culturii generale și profesionale consolidează capacitatea de discernământ, atribuind profesionistului contabil valențele științei, competenței și conștiinței. Prin urmare un profesionist contabil trebuie să respecte cele cinci (Figura 1) principii fundamentale conform codului etic național (CECCAR, 2011).

Cele cinci principii etice trebuie să fie baza de pronie în cativitatea profesionistului contabil și mai mult de atât cele cinci elemente se completează una pe cealaltă astfel formând un câmp sinergetic. Aceste principii nu cuprind toate situațiile posibile cu care se confruntă un profesionist contabil dar sunt un ghid în vederea oferirii de servicii de calitate. Astfel pentru îndeplinirea principiului integrității, profesionistul contabil trebuie să fie drept și onest în toate relațiile profesionale și de afaceri.

Pentru a-și păstra obiectivitate profesionistul contabil nu trebuie să permită ca prejudecățile, conflictul de interese sau influența nedorită a altor persoane să intervină în raționamentele profesionale sau de afaceri. Desemenea trebuie să dea dovadă de copententă profesională și atenția cuvenită în activitate pe care o realizează. Acest principiu se bazează pe cunoștințele și aptitudinile profesionale la nivelul solicitat pentru a se asigura că un client sau un angajator va primi servicii profesionale competente bazate pe ultimele progrese în practică, legislație și tehnici și să acționeze cu grijă și în concordanță cu standardele tehnice și profesionale în vigoare. Prin respectarea principiului privind competența profesională și atenția cuvinte implicit trebuie respectat și principiul conduitei profesionale prin care trebuie evitată orice acțiune care ar putea discredita profesia.

În opinia noastră cel mai important principiu vizează confidențialitatea prin care se impune să se respecte caracterul confidențial al informațiilor dobândite în urma legăturilor profesionale și de afaceri și, prin urmare, să nu divulge aceste informații unor terțe părți fără a avea autorizarea corespunzătoare și specifică, excepție făcând cazul în care are dreptul legal sau profesional sau datorica de a le face publice, și nici să nu le folosească în

interesul personal al profesionistului contabil sau al unor terțe părți.

Conformitatea cu principiile fundamentale poate fi, teoretic, amenințată de o mare varietate de situații. Multe amenințări se încadrează în una din cele cinci categorii regăsite în cadrul condului etic al profesionistului contabil (Figura 2).

Conform Codului etic emis de IFAC în 2013 un liber profesionist contabil trebuie să ia măsuri rezonabile pentru a identifica circumstanțele care ar putea genera un conflict de interese. Asemenea circumstanțe ar putea crea amenințări privind conformitatea cu principiile fundamentale. Amenințarea privind interesul propriu care apare când interesele de natura financiară sau altă natura duc la apariția unui conflict de interese este o temă de actualitate și dezbătută atât la nivel național cât și internațional.

Conflictul de interese apare când, datorită prestării unor servicii profesionale pentru o parte implicată, profesionistul contabil are interese sau relații cu o altă parte; aceasta amenință abilitatea profesionistului de a duce la bun final serviciile, lipsite de interferențe și/sau influențe (Fülöp, 2014).

Măsurile de protecție create de profesie, legislație sau reglementări includ, dar nu sunt limitate la cele regăsite în cadrul codului etic (Figura 3).

Având în vedere amenințările la care este expus zi de zi profesionistul contabil, se impune existența și a unor măsuri de protecție. Aceste măsuri de protecție sunt împărțite în două mari categorii:

1. Măsuri de protecție generate de profesie, legislație care se concretizează prin cerințe educationale, de dezvoltare profesională, reglementări privind incompatibilitățile profesionale, de drept și procedurale, audit de calitate, raportare activitate desfășurată.

2. Măsuri de protecție în mediul de lucru care vizează poziția de conducător, politici și proceduri interne, documentare, comunicare la timp, instruire personală și a partenerilor, existența unui sistem de control al calității, consultarea unei terțe persoane, implicarea altui profesionist contabil în realizarea misiunii.

În concluzie profesionistul contabil este obligat să ia măsuri de protecție, să întreprindă acțiuni care pot elimina sau reduce amenințările la un nivel acceptabil, conform Codului, pentru a rămâne un bun specialist, integru și care nu poate fi influențat.

CONCLUZII

Având în vedere atingerea obiectivelor propuse în cadrul cercetării, demersul nostru științific s-a bazat pe o abordare deductivă de la general la particular. Astfel, considerăm că profesia contabilă are un rol important în societate fiind expus societății care se așteaptă ca acest profesionist contabil să îi ofere

soluțiile dorite la un cost scăzut. Prin urmare profesionistul contabil se luptă și se confruntă cu presiunile la care este expus. Dintre aceste presiuni la care este expus putem enumera cele economice, politice, sociale și culturale, totodată aici intervine și presiunea de timp, onorarii, competitive etc. În sprijinul amenințărilor și presiunilor la care este expus profesionistul contabil vine codul etic care încearcă să atenueze toate aceste probleme care apar în societate. Profesioniștii contabili operează într-o lume a schimbării, prin urma codul etic este în continua transformare datorită nevoilor care apar datorită globalizării. Prin urmare într-o eră în continuă schimbare se impune clară înțelegere și bună educație în domeniul principiilor etice, de aceea se recomandă contabililor studierea Codului Etic al Profesioniștilor Contabili și respectarea tuturor prevederilor lui.

REFERINȚE

- [1] Badea D. (2008), O abordare structurată a dilemelor etice, *Revista Audit Financiar* nr. 8, vol. VI, p. 25–30
- [2] Fülöp M.T. (2014), Basingstoke: Palgrave Macmillan. Retrieved from <http://www.palgrave.com/PDFs/9780230224179.pdf>
- [3] Gonzalez C. R. (editor) (2000), *Diccionario Enciclopedico Nuevo Espasa Ilustrado 2000*, Editorial Espasa Calpe S.A. Madrid
- [4] Grigoraș I.(1999), *Probleme de etică*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași
- [5] Lazăr M. (2008), Profesionalism și etică în profesia contabilă și de audit, *Revista Audit Financiar* nr.1, vol. VI, p. 13–22
- [6] Marcu F., Maneca C. (1978), *Dicționar de Neologisme*, Ediția a III-a (revăzută și adăugită), Editura Științifică, București
- [7] Mihăilescu I. (2007), Rigori și principii de etică ale auditorilor în misiunile de audit, *Revista Audit Financiar* nr.7, vol. V, p. 7–14
- [8] Morariu A. (2007), Despre competență, confidențialitate și comportament profesional în contextul Codului etic, *Revista Audit Financiar* nr. 11, vol. V, p. 19–22
- [9] *** Camera auditorilor financiari din România <http://www.cafr.ro>
- [10] *** Codul etic național al profesioniștilor contabili (2011), Ediția a IV-a, Editura CECCAR, București
- [11] Federația Internațională a Contabililor, International Federation of Accounting, <http://www.ifac.org/>
- [12] *** Manual codul etic al profesionistului contabil, Ediția 2013, elaborat de IESBA (Consiliul pentru Standarde Internaționale de etică pentru Contabili), tradus și republicat de Camera Auditorilor Financiari din România, <http://www.cafr.ro/sectiune.php?id=990>

ANEXE

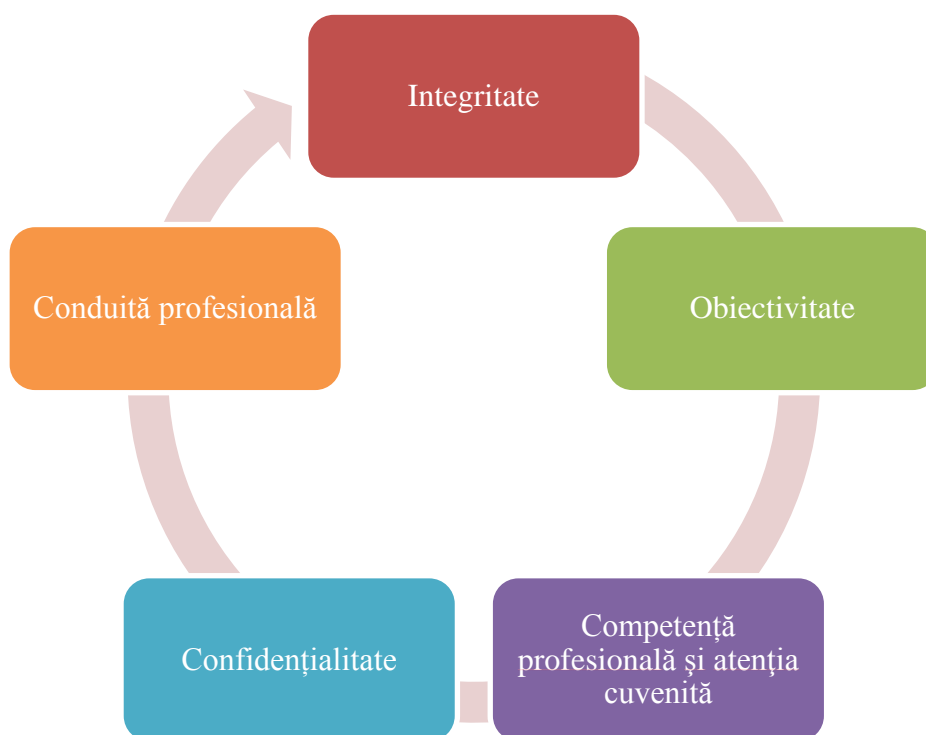

Figura 1. Principii fundamentale ale codului etic al profesionistului contabil

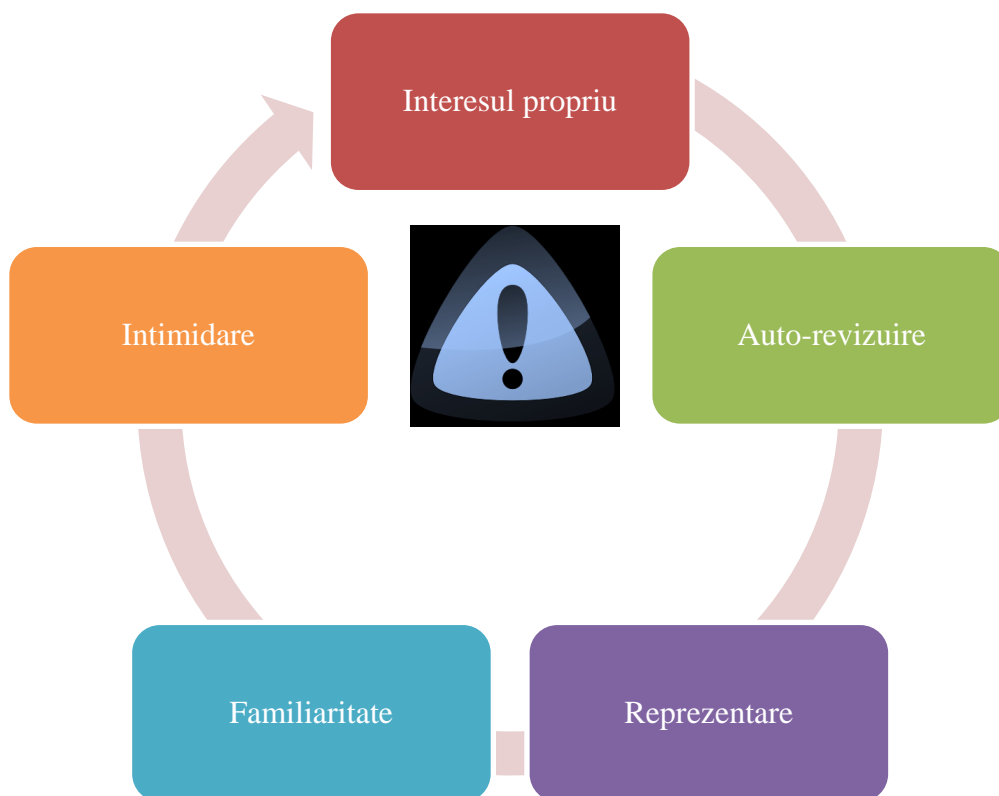

Figura 2. Amenințări la adresa profesionistului contabil

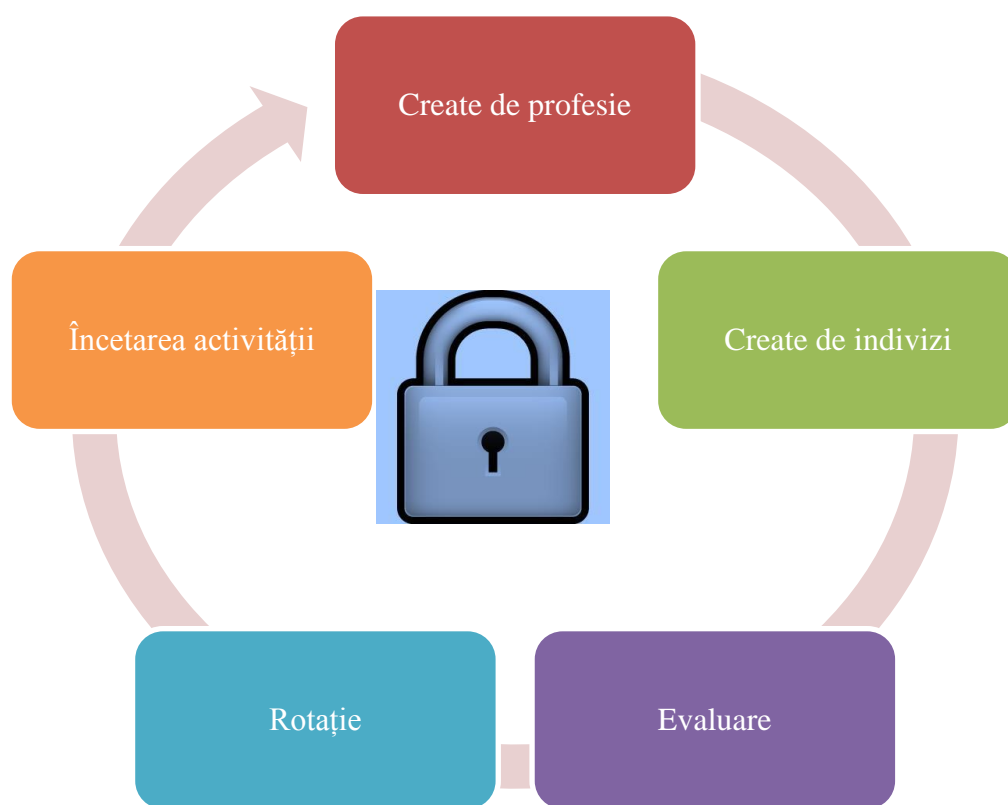

Figura 3. Măsuri de protecție